

Frontal d'altar de Sant Cebrià de Cabanyes

Sant Fost de Campsentelles

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Plaça del Bisbe Oliba, núm. 3 (08500 - Vic)

Coordenades:

Latitud: 41.50508
Longitud: 2.22533
UTM Est (X): 435349
UTM Nord (Y): 4595118

Classificació

Número de fitxa 08209 - 44
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Medieval Gòtic
Segle XIV
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Científic/Lúdic/Cultural
Titularitat Privada accessible
Titular: Museu Episcopal de Vic; Plaça del Bisbe Oliba, núm. 3 (08500 - Vic)

Fitxes associades:

[Sant Cebrià de Cabanyes](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 29/02/2024 - 08:22

Descripció

Pintura a tremp sobre fusta (103 x 162 x 6 cm) en la que es representa escenes de la vida de Sant Cebrià. Mostra vuit escenes de la vida del sant, totes emmarcades amb arcs apuntats: predicació, declaració davant el procònsol, retir al desert, retorn a Cartago, judici del sant, camí del martiri, execució i enterrament.

Com en altres frontals de la mateixa època, es prescindeix de la imatge central de Crist o de Maria en benefici de les escenes de la vida del màrtir. Diversos autors el daten de finals del segle XIII, d'altres, avancen la datació a la primera meitat del segle XIV (Sureda; 1984:66) (AA.DD, 1991; XXII:173), i per últim, un tercer grup d'historiadors situen el frontal de Sant Cebrià a la segona meitat del segle XIV, justificant la seva datació més recent amb els aspectes formals de la iconografia (Post; 1930 II:28-30) (Melero; 2005:155).

Pel que fa a l'autoria, la fitxa d'inventari del MEV i diversos autors (Buttà; 2005) relacionen la taula amb el frontal de Santa Perpètua i l'atribueixen als tallers que podien operar a Barcelona. Però, altres autors veuen punts de contacte amb obres com la taula de Sant Pere i la taula de Sant Cristòfol. Aquesta relació atribuiria el frontal de Sant Cebrià de Cabanyes als tallers que podien operar a la Cerdanya sota la influència del Taller de Soriguerola (Melero, 2005:154-155). Iris Bautissta (2015) situa la zona de producció entre Barcelona i Mallorca i determina que: *"l'estructura de la taula de Sant Cebrià, de tipologia clara per la disposició apaïxada i les dimensions reduïdes, presenta les solucions tecnològiques del suport característiques dels frontals d'altar, d'acord amb la seva atribució [tipologia 2], tot i que incorpora algunes solucions característiques dels retaules primitius. Pel que es determina que es va confeccionar com a frontal d'altar però amb la introducció de noves solucions que acabarien desenvolupant els retaules primitius"*.

La tipologia 2 del marc classificatori d'Iris es caracteritza per tenir, majoritàriament, unes dimensions modestes de 1 m d'alçada i entre un i un i mig metres de llargada. En tots els casos el plafó central està format per entre dues i quatre posts.

Observacions:

S'extreu per exhibir-lo a l'Exposició Universal de Barcelona de l'any 1888. El 1899 va ingressar al Museu Episcopal de Vic on forma part de la col·lecció amb el número de registre MEV-9697 i es pot veure a la sala 5, dedicada al gòtic, de la planta 0 del Museu.

Història

Sant Cebrià de Cabanyes era una antiga parròquia rural que es documenta per primera vegada l'any 1001. En una afrontació de terres, en la qual Egofret i Signares ven la terra i la casa a Vivan i Cuscà. En un document de permutes de terres de l'any 1086 se'n torna a fer referència.

L'any 1113, Bernat Guanalgot testa a favor del seu fill Berenguer Bernat del castell de Cabanyes i de totes les seves pertinences, i dona un morabatí i la seva capa a l'església i al prevere de Sant Cebrià. Durant tot el segle XII se'n torna a fer esment. Fou consagrada l'any 1192 pel bisbe de Barcelona Ramon de Castellvell, tot i que es considera que es tracta de l'ampliació d'un temple construït temps abans.

El 29 de gener de 1256, Arnau de Gurb, bisbe de Barcelona, cedeix les parròquies de Sant Cebrià i Martorelles i l'església parroquial de Sant Fost a la priora del monestir de Santa Maria de Montalegre. Però

l'any 1362, la comunitat del monestir renuncia als seus drets en traslladar-se a Barcelona.

En una visita pastoral de l'any 1328, l'església continua governada pel propi rector. Després d'un cert període de bonança durant els segles XIII i XIV, va entrar en crisi per la reducció dels ingressos, raó per la qual no s'hi va dur a terme cap reforma ni millora.

Aquest procés va concloure l'any 1504, quan el bisbe Gonzalo de Heredia va decretar la seva fusió amb la veïna parròquia de Sant Fost i s'hi van anar reduint a poc a poc les celebracions de culte fins que, finalment l'any 1867, s'hi va decretar la supressió de tota activitat pastoral.

Anys més tard, el 1877, l'ermità que cuidava la rectoria va desallotjar la casa, cosa que va accelerar el procés de degradació del conjunt.

A mitjan segle XX es trobava en molt mal estat i amb l'absis mig enrunat. Per iniciativa del grup "Amics de Cabanyes", juntament amb la parròquia de Sant Fost, entre els anys 1970 i 1984 s'hi va dur a terme la restauració del temple, que va finalitzar amb la reconciliació el dia 14 d'octubre de 1984, de part del cardenal Jubany.

Bibliografia

AA.DD (1991). "Sant Fost de Campsentelles", dins A. Pladevall (coord.). *Catalunya romànica*, vol. XVIII, (pp. 417-419). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

BAUTISTA MORENILLA, Iris (2015). *Del frontal d'altar al retaule primitiu. Anàlisi científica de l'evolució tecnològica dels suports de fusta del gòtic lineal català*. Tesi doctoral dirigida per Dra. Anna Nualart Torroja. Universitat de Barcelona ; pp. 406-420.

BUTTÀ, L. (2005). *El Mestre de Santa Perpètua de Mogoda i altres produccions. L'art gòtic a Catalunya, Pintura I. De l'inici a l'italianisme*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, pp. 68- 72.

JUNYENT i SUBIRÀ, Eduard (1967). *L'antipendi de Sant Cebrià de Cabanyes*, XI Diada de la parròquia, 30 de juliol, Sant Fost de Campsentelles.

MARTÍ BONET, Josep Maria et alii (1981). *Catàleg monumental de l'arquebisbat de Barcelona*, vol. I/1 i I/2. Barcelona: Arxiu Diocesà de Barcelona, pp. 707-712.

MELERO, M .(2005). *La pintura sobre tabla del gòtic lineal*. Barcelona: Memoria Artium, 2005.

POST, C.R. (1930). *A History of Spanish Painting*. Vol. 1. London: Humphrey Milford Oxford University Press.

SUREDA, J. (1984). "Sobre el estudio de la secuencia pictórica protogótica en los condados catalanes I. Estado de la cuestión", dins el *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar*, XV.

Enllaços d'interès:

[Museu Episcopal de Vic](#)
[Amics de Cabanyes](#)

